

Uddannelse og arbejdsliv

Sværere at klare sig på arbejdsmarkedet med en studenterhue alene

AE har undersøgt, hvordan man klarer sig på arbejdsmarkedet, hvis man kun har en gymnasial uddannelse i bagagen. Ifølge de nyeste tal har omkring syv procent af en ungdomsårgang taget en gymnasial uddannelse uden at bygge en erhvervskompetencegivende uddannelse ovenpå. Denne analyse viser, at det er i dag er svært at klare sig på arbejdsmarkedet alene med en gymnasial uddannelse. Rekordhøje ansøgningstal til de gymnasiale uddannelser truer dermed med at skabe en ny gruppe af ufaglærte unge, hvis de ikke kommer videre i uddannelsessystemet.

af senioranalytiker **Mie Dalskov Pihl**

13. maj 2013

Analysens hovedkonklusioner

- Cirka syv procent af en ungdomsårgang tager en gymnasial uddannelse uden at bygge en erhvervskompetencegivende uddannelse ovenpå.
- Det er svært at begå sig på arbejdsmarkedet i dag alene med en studentereksamen i hånden. AE har undersøgt, hvordan 35-årige med en gymnasial uddannelse som højeste uddannelse klarer sig sammenlignet med andre uddannelsesgrupper.
- Personer uden kompetencegivende uddannelse, der har en gymnasial uddannelse som højeste uddannelse, klarer sig dårligere end både faglærte og personer med videregående uddannelse. Det gælder både på indkomst og beskæftigelse.
- De 35-årige, der kun har en studentereksamen i bagagen, har en årlig erhvervsindkomst, der er ca. 20.000 kr. under den gennemsnitlige for faglærte og 100.000 kr. under den gennemsnitlige indtjening for en person med en videregående uddannelse.

Kontakt

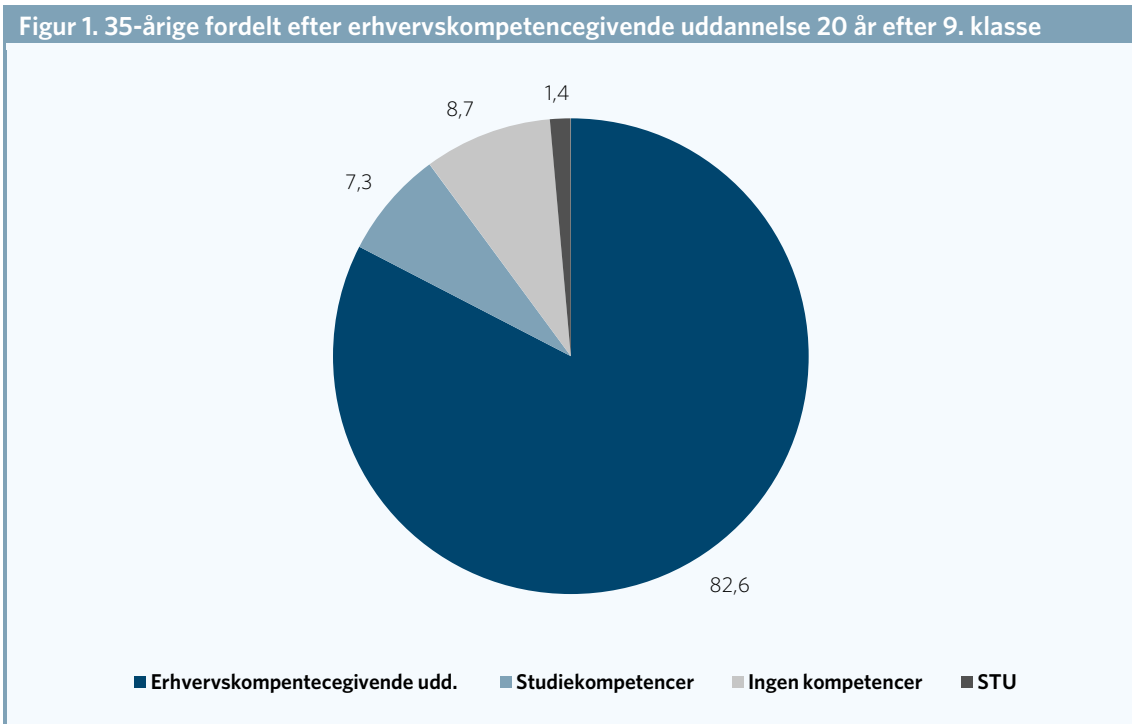
Senioranalytiker
Mie Dalskov Pihl
Tlf. 33557720
Mobil 26204036
md@ae.dk

Kommunikationschef
Mikkel Harboe
Tlf. 33 55 77 28
Mobil 28 36 87 50
mh@ae.dk

Sværere at klare sig på arbejdsmarkedet med en studenterhue alene

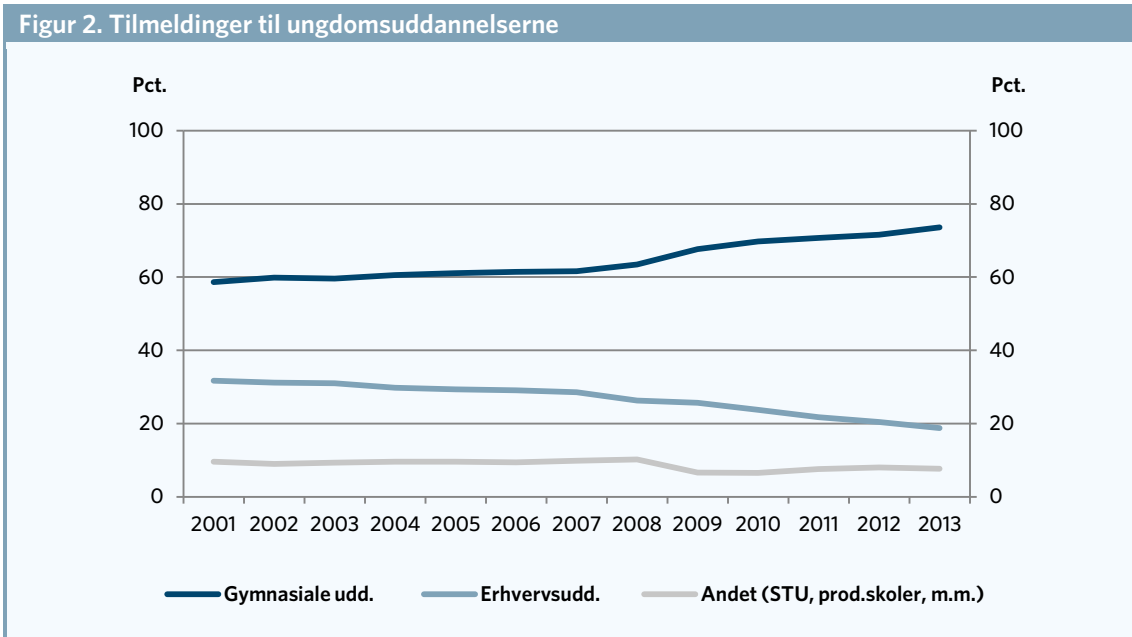
Figur 1 viser, at knap 83 procent af en ungdomsårgang ifølge Ministeriet for børn og undervisning forventes at have fået en erhvervskompetencegivende uddannelse, dvs. enten en erhvervsfaglig uddannelse eller en videregående uddannelse, i 35-36-årsalderen eller 20 år efter 9. klasse.

Cirka syv procent af en årgang har studiekompetencer, dvs. de har taget en gymnasial uddannelse, men de har ikke fået en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Kilde: AE pba. profilmodellen Ministeriet for børn og undervisning (2011), 20 år efter 9. klasse

Samtidig viser de nyeste ansøgningstal til ungdomsuddannelserne, at flere og flere søger de gymnasiale uddannelser, jf. figur 2. Tidligere ansøgte over 30 procent erhvervsuddannelserne, mens omkring 60 procent søgte de gymnasiale uddannelser. I år har kun 19 procent af ansøgerne søgt om optagelse på erhvervsuddannelserne, mens 74 procent har søgt de gymnasiale uddannelser. Dermed er det godt 3 ud af 4, der søger om optagelse på en gymnasial uddannelse.

Anm.: Figuren viser andelen af de samlede tilmeldinger til ungdomsuddannelserne fordelt på gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser. Gymnasiale uddannelser dækker STX, HF, HTX, HHX samt studenterkursus.
 Kilde: AE pba. databanken hos Ministeriet for børn og undervisning.

En del af dem, der tager en gymnasial uddannelse, får ikke en erhvervskompetencegivende uddannelse, dvs. en uddannelse, der giver adgang bestemte jobtyper. AE har undersøgt, hvordan man klarer sig med en gymnasial uddannelse som højeste uddannelse sammenlignet med andre uddannelser. Meget tyder på, at det at stå med en gymnasial uddannelse alene ikke er nogen garanti for et stabilt arbejdsliv.

Tabel 1 viser den gennemsnitlige erhvervsindkomst for 35-årige fordelt på højeste fuldførte uddannelse (ekskl. studerende). Her ses det, at dem, der kun har en gymnasial uddannelse og ikke har fået en erhvervskompetencegivende uddannelse, tjener mindre end den erhvervsuddannede og personer med videregående uddannelser. Årligt tjener personer med en gymnasial uddannelse ca. 20.000 kr. mindre end erhvervsuddannede og 100.000 kr. under dem, der har en videregående uddannelse.

Tabel 1. Gennemsnitlig erhvervsindkomst for 35-årige fordelt på højeste fuldførte uddannelse

	Kr.	Antal pers.	Pct.
Grundskole (inkl. uoplyst uddannelse)	167.000	13.655	20,1
Gymnasial udd. (STX, HHX, HTX, etc.)	282.000	3.812	5,6
Erhvervsuddannede (tømrere, elektrikere, bankuddannede etc.)	300.000	23.672	34,8
Videregående udd. (pædagoger, jurister, matematikere, gymnasielærere, læger, lærere, ingeniører)	382.000	26.820	39,5
Alle 35-årige	304.000	67.959	100,0

Anm.: Erhvervsindkomsten dækker lønindkomst, overskud af egen virksomhed samt arbejdsgiveradministrerede bidrag til pension. Afrundet til nærmeste 1.000 kr. Personer, der er i gang med en ordinær uddannelse er ikke medtaget. Gymnasiale uddannelser dækker STX, HF, HTX, HHX samt studenterkursus. 2011-priser.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata (2012).

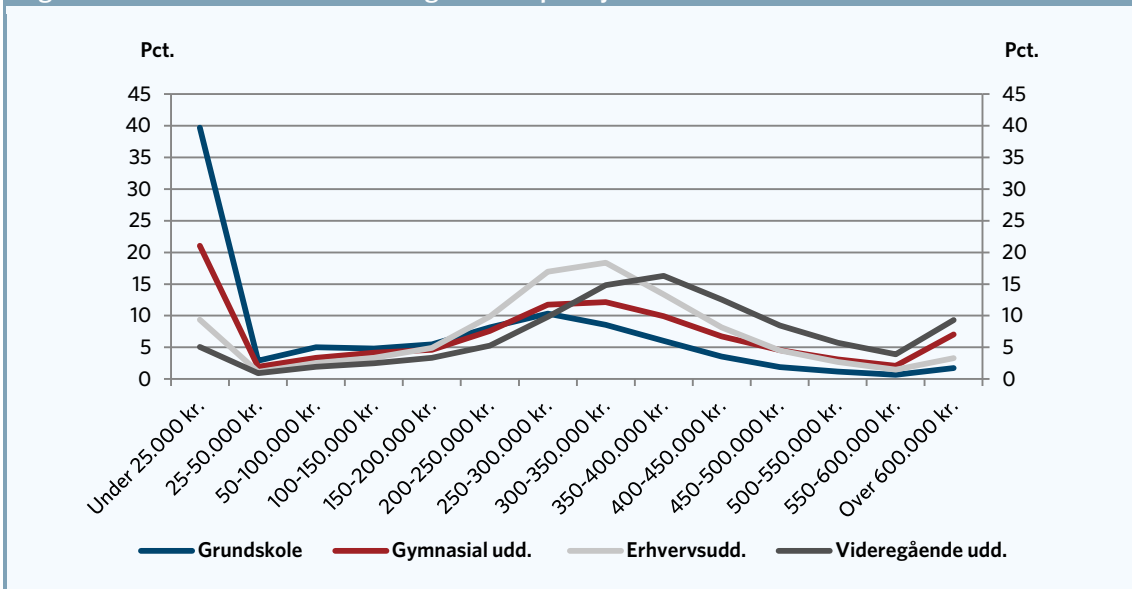
Figur 3 nedenfor viser indkomstfordelingen for 35-årige fordelt på højeste fuldførte uddannelse. Ud fra figuren er det tydeligt, at der i gruppen af personer, der har en gymnasial uddannelse som højeste fuld-

førte uddannelse, er relativt mange med lav indkomst. Hver femte med en gymnasial uddannelse som højeste uddannelse tjener under 25.000 kr. årligt. Det er noget under andelen blandt personer med en grundskoleuddannelse alene, men også en del flere end blandt faglærte, hvor det er hver tiende, der tjener under 25.000 kr.

Generelt tjener personer, der har en gymnasial uddannelse som højeste fuldførte uddannelse, mindre end faglærte og personer med videregående uddannelser. Mange med en gymnasial uddannelse som højeste uddannelse har meget lav indkomst, og i middelindkomstgrupperne er der færre, der har en gymnasial uddannelse alene.

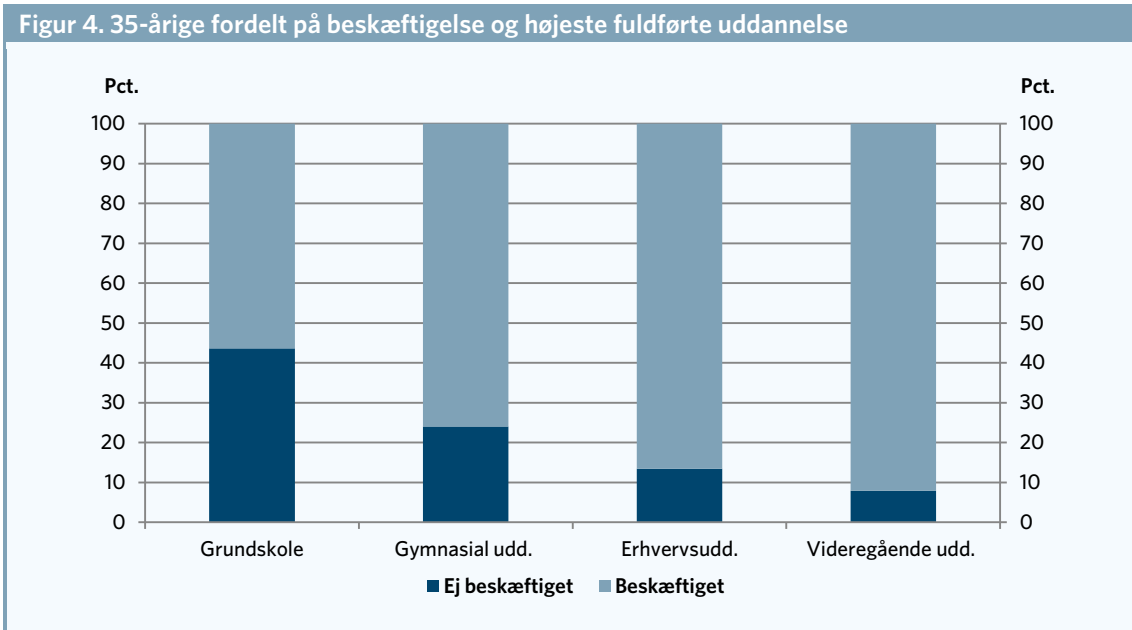
Der er dog en mindre gruppe af personer med gymnasiale uddannelser, der tjener mindst 550.000 kr., og som altså har klaret sig godt trods det, at de ikke har fået en erhvervskompetencegivende uddannelse. Det drejer sig om mindre end hver tiende.

Figur 3. Erhvervsindkomst for 35-årige fordelt på højeste fuldførte uddannelse

Anm.: Erhvervsindkomsten dækker lønindkomst, overskud af egen virksomhed samt arbejdsgiveradministrerede bidrag til pension. Personer, der er i gang med en ordinær uddannelse, er ikke medtaget. Gymnasiale uddannelser dækker STX, HF, HTX, HHX samt studenterkursus. 2011-priser. Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata (2012).

Figur 4 viser, hvor mange 35-årige der er i beskæftigelse fordelt på højeste uddannelse. For ufaglærte med en grundskoleuddannelse er det kun lidt over hver anden, der er i arbejde. Blandt personer, der har en gymnasial uddannelse som højeste uddannelse, er det under 3 ud af 4, der er i arbejde, mens det for personer med en erhvervskompetencegivende uddannelse, dvs. faglærte eller personer med videregående uddannelse, er omkring 9 ud af 10, der er i arbejde.

Anm.: Beskæftigelsesstatus er opgjort ultimo 2011. Personer, der er i gang med en ordinær uddannelse er ikke medtaget. Gymnasiale uddannelser dækker STX, HF, HTX, HHX samt studenterkursus.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata (2012).

Den store søgning til de gymnasiale uddannelser de seneste år betyder, at det er endnu mere vigtigt end tidligere at få de unge videre fra de gymnasiale uddannelser til de videregående uddannelser. Det er både dyrt og ærgerligt, hvis de unge, der har fået en studentereksamen, ikke kommer videre og får en erhvervskompetencegivende uddannelse. For som denne analyse viser, så giver en gymnasial uddannelse ikke adgang til arbejdsmarkedet i samme udstrækning som en erhvervsuddannelse eller en videregående uddannelse.

Ser man på andelen af en årgang med en gymnasial uddannelse, der ikke har opnået en erhvervskompetencegivende uddannelse i 35-36 årsalderen, så er det godt hver tiende. Da en ungdomsårgang ligger på cirka 70.000 personer, så svarer det til, at cirka 5.000 pr. årgang står som ufaglærte godt inde i voksenlivet.

Hvis ikke vi får hjulpet studenterne i gang med en uddannelse efter studentereksamen, så risikerer vi en helt ny gruppe af "de facto"-ufaglærte.